

Heempad Journaal (HPJ) Nr.56 (12^e jaargang) – 25 april 2022

Beste lezers, de lente staat in volle bloei en is haar tijd zo'n drie weken vooruit. Stonden vorig jaar op deze datum de bomen net in blad, als je nu door het Gouwebos of Bentwoud fietst krijg je al zomerse gevoelens. Zelfs eik en es durven hun tere vorstgevoelige blaadjes te laten zien. Dat komt door de ideale weersomstandigheden. In februari werd de bodem nog verzadigd door regen (123 mm). Maart werd de zonnigste maand ooit gemeten en was met 10 mm ook een droge maand. Op 1 april viel er sneeuw en dat was geen grap. De jonge blaadjes krulden om de kou zoveel mogelijk te doorstaan. Sommige planten maken extra suikers aan dat als 'antivries' de gevoelige delen beschermt. Voor bloesembomen (kers en peer) kan een nachtvorst fataal zijn bij vruchtvorming. Vroeg bloeiende sierbomen en heesters kunnen door vorst bruin kleuren en hun schoonheid verliezen (magnolia, rododendron, laurierkers). De eerste tien dagen van april zorgden voor een gezonde toevoer van vocht en met de daarna volgende zonnige dagen en met boven normale temperatuur kon de groeisput beginnen. We zitten weer in een droge periode die tot in mei kan voortduren. Geef pas gepote plantjes water, doe dat 's avonds of heel vroeg in de ochtend. Droog zaad kiemt niet. Beter is met zaaien te wachten tot zich weer een periode van regen aankondigt of zaai in een kas.

Het HPJ is onze (onafhankelijke) nieuwsbrief van Vrienden van het Heempad Boskoop. Wij zijn een werkgroep van het IVN afdeling Alphen aan den Rijn. Het is onze vorm van communicatie met velen die zich met natuur, klimaat en biodiversiteit bezig houden. Een netwerk, opgebouwd naar voorbeeld van de actie Groene Golf, door de gemeente opgezet om groene initiatieven een start te geven. Ons doel is communicatie en samenwerking met gelijk gerichte activiteiten voor natuur en recreatie. Het HPJ verwoord vooral de activiteiten in ons doelgebied (Zwarte Pad Boskoop) en aansluitend het Bentwoud en Gouwebos. Aangevuld met nuttige tips. Reacties en/ of stoppen met het HPJ: janny@countrygazette.nl. Kom eens kijken naar onze gebieden aan het Zwarte Pad Boskoop, waar wij de natuur begeleiden en helpen waar dat nodig is.

Leestijd: 40 minuten/ 4333 woorden/ 6 printpagina's. Tip: print het HPJ uit en lees het op een passend moment. Digitale woorden vervliegen, op papier zijn ze duurzaam. Met onze bespaartips wordt dat ruimschoots gecompenseerd. Lees duurzaam en plant meer bomen. Deel het HPJ met vrienden.

Er gebeurt een wonder in mijn voortuin. Het is haast niet te geloven. De varens in mijn tuin waren enkele weken geleden nog licht groene knoppen die net boven het strooisel als eitjes te zien waren. Ongerold in de knop ontrollen ze zich tot planten van een halve meter. De groeikoppen hebben magische vormen, soms lijkend op rupsen, soms met gekromde snavel als die van een roofvogel, soms als drakenkoppen, vaak symmetrisch. Mijn voortuin ligt aan de noordkant, varens zijn zelfvoorzienend en stellen nauwelijks eisen. Niet mesten en afgestorven blad laten liggen. De struisvarens zijn vannacht weer 10 cm gegroeid en komen tot boven het raamkozijn uit. Varens die het naar hun zin hebben kunnen mensenlevens overtreffen. De adelaarsvarens zijn uit Friesland afkomstig, ooit meegenomen als stekjes met wortel tijdens een fietsvakantie met vrienden, zo'n 60 jaar geleden. De koningsvarens in mijn achtertuin zijn ook minstens 60 jaar oud en ontrollen zich nu om over twee maanden tot anderhalve meter uit te groeien. Wil je ook een pré historische varentuin? Haal ze niet uit de natuur, zoals ik 60 jaar geleden deed, maar je kunt ze gewoon in de tuincentra kopen, waaronder ook groenblijvende soorten die een schaduwtuin zelfs in de winter kleuren. Een varentuin laat zich goed combineren met lievevrouwenbedstro, daslook, aronskelk en groot heksenkruid.

Sluit je aan bij onze eerstvolgende excursie met als thema: Voorjaarsbloemen en Vogelzang.

Op zaterdag 30 vieren wij dit Bloemenfestijn in het 800 jarige Boskoop met een wandeling door het Zwarte Padgebied. Start bij kinderboerderij de Contactweide, Snijdelwijcklaan Boskoop (nabij Station Snijdelwijk). Misschien zien we de laatste kievitsbloemen. Volop in bloei is de boshyacint, daslook, moeraswolfsmelk en vogelmelk. Tientallen andere soorten staan al herkenbaar in de groeisput, zoals gele lis en ereprijs. Eenden, meerkoet, waterhoen en fuut hebben eieren of jongen. Brasems in paaitijd roeren het water. Er is volop te genieten tijdens deze wandeling die om 10.00 uur begint. **Aanmelden: janny@countrygazette.nl** In de middag kan je nog genieten van allerlei activiteiten bij Tuinpad Rijnveld (Boskoop Oost).

Zaterdag 7 mei is er een Vogelexcursie in het Gouwebos. Start: 10.00 uur bij de Contactweide Boskoop. We luisteren naar vogelzang en kijken vanaf de dijk naar jonge grutto's en kieviten. Deze excursie is onderdeel van de Nationale Vogelweek 2022 (6 t/m.15 mei). **Aanmelden: janny@countrygazette.nl**

Vier de Nationale vogelweek muzikaal met Greenheart Country. Na de marathon uitzending over 'muzikale bomen' in het kader van Boskoop 800' (zes uur achtereenvolgens op 1^e Paasdag bij Studio Alphen) is het nu de beurt aan de Birds (als trefwoord in songs). Houd je van country, folk, bluegrass of americana (of wil je ermee kennismaken?) Je kunt het beluisteren op www.rtvkrimpenerwaard.nl/ www.studioalphen.nl/ www.crossroadscountryradio.nl en (sinds kort) ook via www.orts.nl (Oosterhout NB). Het zijn vnl. Amerikaanse songs waarin op trefwoord 'birds' is gekozen (of op naam: bijv. bluebird, whippoorwill, nightingale, hawks, eagles en blackbird). Vogels spelen een rol in het verhaal, van liefde en geluk, of zijn getuige van verdriet, oorlog of dood. De drie uitzendingen van elk 2 uur (6 uur samen) zijn op wisselende tijden te horen (12 uur per week) op genoemde stations. Je kan alle ontvangstgegevens vinden op www.countrygazette.nl/greenheartcountry. De uitzendingen zijn in week 18/ 19 en 22 (mei/ juni).

Een Europees vogelconcert zal er weer zijn op zondag 8 mei in Vroege Vogels op NPO Radio 1, tussen 07.00 en 10.00 uur. Een overzicht van Vogelexcursies in heel Nederland kan je vinden op: www.vogelweek.nl Woon je in onze regio (Alphen/ Boskoop/ Waddinxveen), welkom op 7 mei (zie boven). Luister en geniet samen met ons van vogelzang van: fitis, merel, zwartkop, roodborst en meer.

Opnieuw supermooie prijs in de Postcode Loterij. Na de uitgave *Vogels in Nederland* maakt de Nationale Postcode Loterij opnieuw een goede slag met de uitgave *Bomen en Struiken in Nederland*. Iedere deelnemer aan deze loterij krijgt een exemplaar. Het moment is uitstekend moment gekozen, de tijd van het ontluikend groen, de lente. Het boek bevat een keur van informatie, wat van het wandelen in parken en tuinrijke wijken een belevenis maakt. Naast afbeeldingen van bladvormen, vruchten en het silhouet bevat het boek duidelijk omschreven informatie over de kenmerken van zo'n 160 soorten. Bomen die je in tuinen, parken en in natuur kunt vinden. Het boek heeft een handzaam formaat en bevat een uitklapbare veldgids die dan weer beperkt is. Mijn advies, neem het hele boek mee tijdens de wandeling en leer de bomen uit uw omgeving kennen. Een eerbetoon aan de boom en een goed initiatief van een loterij die ruim 150 goede doelen steunt op het gebied van mens en natuur. Voor mij is dit initiatief de hoofdprijs en is het waard om mee te blijven doen met de Nationale Postcode Loterij. Liefde voor bomen is de beste zorg voor het klimaat.

Omarm de Chaos is een recent verschenen boek van Jan Rotmans en (co-auteur Mischa Verheijden). Jan Rotmans is Hoogleraar transitiekunde en duurzaamheid aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hij maakte vorig jaar grote indruk op mij door zijn realistische kijk en heldere uitleg over het verlies van biodiversiteit en de klimaatverandering in de **TV documentaire Wat houdt ons tegen? op Canvas (B)**. Het kantelpunt dat door Covid-19 en opwarming dichterbij komt. Na het laatste rapport van het klimaatpanel van de VN kan niemand meer weggijken. De natuur is onze levensader, als we die bron vernietigen, wordt de wereld voor mens en dier onleefbaar. In het ruim 300 pagina's tellende boek neemt Jan Rotmans je mee in de manier waarop hij zelf naar de wereld in transitie kijkt. Hij geeft op een indringende manier een hoopvol perspectief voor kansen voor Nederland en de wereld. Het boek geeft handvatten om zelf in beweging te komen en doet dat met voorbeelden en duidelijke taal. De dreiging die de oorlog in Oekraïne de wereld extra in gevaar brengt was nog niet bekend toen dit boek werd afgerond. Het boek is in de boekhandel te bestellen en aanbevolen voor iedereen die de dreiging serieus neemt en de laatste kans pakt om onze planeet (en onszelf) voor de ondergang te behoeden. Pak de kansen nu het nog kan, het is de laatste kans! Meer info: www.janrotmans.nl (naast: *Een leven op onze planeet* van David Attenborough bijna verplichte kost).

Heb je al gereserveerd voor onze wandelingen op 30 april en 7 mei? Noteer alvast de volgende IVN excursies in uw agenda: **Zaterdag 4 juni** Polderflora route, start Camping Polderflora, Rietveldsepad om 10.00 uur. We wandelen door historisch gebied: Bedelaarsbos, Spijkerboorsekade en Compiersekade. Bij het Rietveldsepad bezoeken we het nieuwe natuurgebied de IJsvogel. Opgave: dickw@xs4all.nl

Fietstocht naar het Bentwoud, zaterdag 25 juni, start om 10.00 uur bij de Contactweide, Snijdelwijklaan, Boskoop. Onderweg zijn er enkele stopplaatsen en worden delen wandelend afgelegd. We observeren vogels zoals veldleeuwerik, bruine kiekendief, torenvalk en de kans om de roerdomp te zien. We horen de fitis, nachtegaal, tuinfluiter, zanglijster, merel en misschien de koekoek. Het Bentwoud is de groene parel in het Groene Hart en biedt elk jaar weer nieuwe verrassingen. Aanmelden: janny@countrygazette.nl

In het vorige nummer veel bomennieuws, maar lang niet alles konden we kwijt. Het is april, de bomen lopen uit. De tijd voor het planten kan nog even, daarna neemt de natuur het roer over.

Nieuwe bossenwet. Een bosgebied zo groot als Europa is de afgelopen 30 jaar wereldwijd verloren gegaan. Het moet maar eens afgelopen zijn met deze ontbossing, vindt de Europese Commissie. Daarom werd onlangs het voorstel gedaan voor een nieuwe wet. Daarmee wordt geregeld dat producten als koffie, palmolie, soja en hout binnenkort niet meer geïmporteerd mogen worden uit gebieden waar sprake is van ontbossing. Als dat niet kan worden aangetoond mag het product Europa niet in. Daarmee is het probleem niet opgelost, want hoe controleer je dat?

Bord vol ontbossing. Op 25 november zond Zembla een aflevering uit waaruit bleek hoe moeilijk het is om illegale handel in soja te omzeilen. Sojateelt is de grootste oorzaak van ontbossing, vooral in Brazilië. Nederlandse veevoerbedrijven zijn grote afnemers hiervan, zij claimen dat de soja die zij kopen duurzaam is. Zembla onderzocht hoe het daar in z'n werk gaat en hoe groot de kans is dat je toch indirect meedoet aan ontbossing. Het programma liet een ontluisterend beeld zien hoe men daar de vergunningen weet te ontwijken. Wellicht kan je het programma nog terugzien: Zembla, BNNVARA, NPO2 "Bord vol ontbossing", 25 november 2021. Is het een idee dat we op minder rendabele landbouwgrond zelf massaal soja gaan kweken? Er zijn al geslaagde proeven.

Meer Bomen Nu. Deze campagne vond plaats op 27 november op het landgoed Vogelenzang. Jan Terwel, vrijwilliger op dit landgoed, bedacht een duurzaam bomen-verplanten-initiatief wat navolging verdient. In sommige bossen en parken ontkiemt een overdaad aan zaailingen van vooral inheemse soorten als esdoorn, es, berk, eik en els. Er is voor die bomen daar geen ruimte om volwassen te worden. Je kunt ze uitsteken, verplanten naar een geschikte plek en zelfs ruilen van zaailingen met gelijkgestemden. Het kost niets, alleen wat tijd en het geeft veel voldoening. Zet niet lukraak bomen op andermans eigendom, schat voor eigen tuin (en burens) de schaduwwerking in na 20 jaar. In onze regio hebben tientallen eiken, berken en elzen, zelfs een kastanje een nieuw leven gekregen op een verantwoorde plek. Zoek nu alvast zaailingen om ze in november 2022 te gaan verplanten en doe mee aan de campagne Kijk op: *Meer Bomen Nu. (Bron: Vroege Vogels).*

Teveel bomen? Het lijkt tegenstrijdig met ontbossing, maar sluit goed aan bij bovenstaand onderwerp. Open landschappen, heidevelden, halfnatuurlijk grasland en open duin zijn de afgelopen jaren met steeds meer bomen en struiken bedekt. Dit gaat ten koste van de biodiversiteit en verscheidenheid aan landschappen. Dit blijkt uit nieuwe analyses van gegevens uit het Landelijk Meetnet Flora, uitgevoerd door het CBS. De resultaten zijn gepubliceerd op het Compendium voor de Leefomgeving. Om aan de Europese eisen te voldoen moet dat in Natura 2000 gebieden bestreden worden. Dit kan door regelmatig te maaien, het inzetten van grazers of het handmatig verwijderen van zaailingen. In onze regio worden zaailingen verwijderd in het Zaanse Rietveld, hier zijn het vnl. wilgen en elzen. In open duin is er overlast van duindoorn, gewone braam, wilde liguster, Amerikaanse vogelkers, zachte berk en zomereik. Al deze soorten zijn al 20 jaar in opmars en beperken de bodemflora. Belangrijkste oorzaak is de neerslag van stikstof. Grazers zijn vaak niet in staat het hele terrein kort te houden. Genoemde bomen hebben ook hun eigen waarde als voedselbron voor vogels en kleine zoogdieren. *Als het campagneteam Meer Bomen Nu gaat afstemmen met de zaailing verwijderaars, dan liggen hier kansen om deze op geschikte plekken een nieuwe kans te geven. Met goede wil een haalbaar plan!*

Te weinig bomen! Nederland staat onderaan de Europese lijst met slechts 11% bos. Dat wordt jaarlijks minder ondanks beloften van aanplant. Vorm vrijgekomen grond van gestopte bedrijven om tot bos. Veel bossen worden niet als natuurgebied gezien, maar voor recreatie. Gevolg: crossterreinen, picknickplaatsen, parkeerplekken, fiets- en wandelroutes en ook vaak woningbouw. Saaie naaldbossen worden gekapt voor heidevelden en open ruimte voor meer biodiversiteit. Het moet anders.

Is de vlinderstruik een invasieve exoot? De vlinderstruik (*Buddleja davidii*) is een fraaie struik die in elke tuin past. De struik is een echte vlinderlokker, rijk aan nectar. Ook bijen, hommels en zweefvliegen zijn vaste 'kroegbezoekers'. Door de opwarming komt er steeds meer zaadvorming die kiemkrachtig is. Het lichte zaad valt op ruigten en bouwterreinen en ontwikkelt zich soms als een invasieve soort. Uit België komen berichten van het invasieve karakter wat inheemse flora verdringt. Als de klimaatverandering doorzet kan de vlinderstruik ook hier een probleem worden. Is dat zo?. Critici verwijten tuinliefhebbers bij te dragen aan de gevaren die ons te wachten staan. Laat ik het nu eens opnemen voor onze fraaie vlinderstruiken. In coronatijd was veel horeca beperkt geopend. Moeten nu ook de kroegen voor vlinders het ontgelden? Een tip voor bezorgden, als er overlast is ga met een spade op stap, steek ze uit en verdeel ze onder bewoners die nog geen *Buddleja* in hun tuin hebben. Je doet er insecten een plezier mee, jong en oud genieten ervan. Verwen ze zolang het kan. Ik had het geluk om zaailingen te vinden op braakliggend terrein in de buurt, die hebben een plekje gekregen in de Coenecoopstrook nabij de Snijdelwijklaan in Boskoop. Laat vlinders maar komen!

Mijn top 10 van woekeraars die inheemse flora verdringt: 1 haagwinde/ 2 kleefkruid/ 3 heermoes/ 4 ridderzuring/ 5 brandnetels/ 6 akkerdistel/ 7 riet/ 8 raaigras/ 9 glanshaver/ 10 zevenblad. Allen inheems, dominant, niet weg te krijgen en verstikkend voor andere soorten. Hoe schatten we het risico in van stagnerende biodiversiteit door deze autochtonen en wat doen we om het beheersbaar houden? *Een deel van ons werk is om woekeraars op het heempad te beheersen. Is dat discriminatie?*

Is de otter de oplossing tegen de Amerikaanse rivierkreeft? Hoopgevende berichten na onderzoek van eetgewoonten van de otter. Otters eten in het najaar bijna uitsluitend rivierkreeften. Dat blijkt uit een onderzoek van Natuurmonumenten en de Zoogdiervereniging. Het afgelopen jaar is het dieet van de otter onderzocht in Nationaal Park Weerribben-Wieden in Overijssel, waar tientallen populaties voorkomen. Naast vis bestaat het hoofdmaal vanaf september uit rivierkreeft. Als het kouder wordt zijn vissen weer de klos en in het voorjaar komen daar watertorren bij. De otter zal de exotische kreeft niet uitroeien, maar kan de plaag wel stabiliseren. Het ziet er naar uit dat meer predators het Amerikaantje hebben ontdekt. Het verklaart mede het toenemende aantal grote zilverreigers, ook futen, meerkoeten en meeuwen verschalken steeds vaker een kreeft. Tijd dus voor aanscherpende bescherming van de otter: tunnels, smalle looppaden onder bestaande bruggen en langzaam rijdend verkeer op plekken waar de otters gesignaleerd worden. In onze regio komen ze voor in Nieuwkoop, Reeuwijk en ze zijn op weg naar de Krimpenerwaard. Er zijn meer plekken waar otters welkom zijn: Zegerslootgebied, Zwarte Pad Boskoop, de Landsing, Rottmeren, Zoetermeerse plassen enzovoort. Misschien kunnen we de otter, net als de bever in de Biesbos, een handje helpen door uitzetting?

Bouwprojecten bedreigen het voortbestaan van de rugstreppad. Dit is variant van de koptekst in het AD van 20-10-2021: *Rugstreppad rukt op en vertraagt bouwprojecten*. De ruimte voor natuurlijke plekken van de rugstreppad krimpen steeds verder in. Niet enkel voor dit dier. Er blijven altijd wel een paar plekjes over waar de padden voorkomen. Als er een braakliggend terrein bouwrijp wordt gemaakt, met zand en plasjes in rijsporen, wordt de ideale omgeving gecreëerd voor dit dier. Die maakt er gebruik van, er ontstaat een tijdelijk groeiende populatie. Zo'n diertje is zich niet bewust van de bouwplannen. Het dier staat op de Rode Lijst van het IUCN (International Union for Conservation of Nature). Goed dat deze regels er zijn, anders zou de golf van uitsterving voor fauna en flora nog dramatischer zijn. Een bouwproject zit er maar mee, uitstel komt regelmatig voor totdat er een oplossing is, zoals een ontheffing op de Wet Natuurbescherming. Dat lukt vaak en na enige vertraging zijn de diertjes toch de klos. Hoe beperk je het probleem? Door eerst te zorgen dat er een uitwijkplek is waar optimale leefmogelijkheden zijn. Een (tijdelijk) onbestemd terrein in de buurt, aanvullen met wat hopen zand en wat plasjes met ruigten en het overzetten van de diertjes, vraag het natuurorganisaties die doen het met liefde, zoals het IVN. Realiseer dit ruim voordat het bouwrijp maken van start gaat, dit kan vertraging van bouw voorkomen worden. Gelijke rechten voor mens en dier, zoals het hoort.

Kans op verstoring vleermuizen bij sloop van Huize Souburgh. Er is nogal wat ophef over de vertraging van de sloop, doordat er mogelijk vleermuizen huizen in het voor afbraak bestemde gebouw in Waddinxveen. Maar is dat de schuld van de vleermuis? Als men de aanvraag voor ontheffing eerder had geregeld en voorzieningen had getroffen voor tijdelijke vleermuisverblijven, was dit niet nodig geweest. Het bericht *Vleermuizen verstoren sloop Huize Souburgh (AD 4-12-2021)* is zoals het er staat niet juist. Betrokkenen vinden het belachelijk dat kwetsbare mensen slachtoffer zijn van vleermuizen die er wel of niet zijn. Onderzoek terwijl vleermuizen in winterslaap zijn is moeilijk uitvoerbaar, pas als deze weer actief zijn in het voorjaar is er zekerheid. Als men intussen op nabijgelegen plek aan een passend onderkomen voor de streng beschermde dieren, kan de bouw alsnog van start gaan. Vleermuizen zijn kwetsbaar, ze houden een lange winterslaap en krijgen meestal maar een jong per jaar. Bij verstoring kan dat een hele populatie om zeep helpen. De vleermuis treft geen blaam.

Vleermuizen slachtoffer van na-isolatie. (Zoogdiervereniging 29-4-2021/ Nature Today).

Stel je voor: Je bent een grootvleermuis en je woont met een aantal soortgenoten in een spouw. Het is er warm en rustig en de huiseigenaren hebben geen idee dat jij daar woont. Na een nacht op insectenjacht, ga je overdag in diepe slaap. Je wordt wakker van herrie, maar blijft nog zitten: in de spouw is het toch veilig? Opeens is er een sterke luchtstroom en een vieze geur. Een golf van grijze plakkerige bolletjes komt van onder in de spouw omhoog. Je probeert weg te komen, maar je lijf is nog niet warm genoeg om snel te kunnen bewegen. Terwijl je hoort hoe je soortgenoten worden bedolven onder lijm en bolletjes, kan jij nog net op tijd een opening naar buiten vinden. Vliegen gaat moeilijk, je vacht plakt en zit vol troep. Uiteindelijk land je op een boom, overdag, verblind door de zon....dood.

Isolatie, aanbevolen voor een goed klimaat. Wie jaren geleden voor isolatie van spouwmuren heeft gekozen kan voor na-isolatie kiezen omdat het spul na geruime tijd van krimp minder isoleert. Het bovenstaande verhaal (cursief) zou zomaar kunnen gebeuren als zonder voorinspectie met de klus wordt begonnen. De Zoogdiervereniging heeft meerdere signalen ontvangen dat zich bovenstaande situaties daadwerkelijk afspeelden, ook bij andere soorten zoals de dwergvleermuis. Van de achttien in Nederland voorkomende soorten bewonen er tien graag in loze ruimtes in huizen, daken, rolluiken en zonneschermen. Van diverse soorten zijn er al slachtoffers gevonden door na-isolatie. Alle in Nederland voorkomende vleermuizen zijn wettelijk beschermd. Goede maatregelen om te voorkomen dat vleermuizen ingesloten en gedood worden door na-isolatie vraagt om samenwerking tussen vleermuisdeskundige ecologen en isolatiebedrijven. Dit houdt in dat men moet voorkomen dat dieren gewond raken of doodgaan en dat er meerdere vervangende verblijfplaatsen gecreëerd worden. Bij grootschalige ingrepen wordt verwacht dat gemeenten, woningbouwcorporaties of vastgoedeigenaren voorafgaand aan renovatie en/of na-isolatie van meerdere woonblokken onderzoek moeten laten doen naar het voorkomen van beschermde soorten. Dat geldt, naast vleermuizen, ook voor steenmarters, huismussen en gierzwaluwen. Dat deze beschermingsmaatregelen soms als hinderlijk en vertragend worden gezien heeft meestal te maken met onwetendheid, of te laat uitvoeren van een natuurtoets. Voor nieuwbouw is het een goede zaak als natuurinclusief bouwen standaard wordt en isolatie tijdens de bouw een vaste regel. Een natuurinclusieve aanpak is belangrijk omdat deze dieren meer nodig hebben dan een verblijfplaats. Ze zijn ook de bestrijders van veel insecten in de woonomgeving. Inbouwvoorzieningen zijn o.a. inbouwruimte voor vleermuizen en ovale opening voor de gierzwaluw. *Bron: Zoogdiervereniging/ Nature Today. Zoek ook op Checklist Groen Bouwen/ Website Bouw Natuurinclusief/ Bescherming van vleermuizen bij sloop en diversen Vogelbescherming Nederland.*

Zonder gras geen leven, alleen gras is saai, kies voor variatie, kleur en biodiversiteit. Verzamel zaden, strooi ze uit, weet wat je uitstrooit en waar. Kijk hoe de natuur dat zelf doet. Zaden zijn gratis, wacht tot ze rijp zijn, zoek een geschikte open of pas gemaaide plek. Kies voor een periode van vochtig weer, vertel niets, het is jullie geheime plek. Meer is niet nodig, de natuur regelt het verder zelf. Guerilla Gardening is een heldendaad voor het voortbestaan van onze planeet en geen misdaad.

Verzamel stoeplantjes. Al jarenlang probeert Hortus Botanicus Leiden aandacht te vragen voor deze ‘boefjes’ die ongevraagd trottoirs en straten ‘ontsieren’. Maar is dat wel zo, kijk eens aandachtig, er staat heel veel moois tussen. Ze vergroenen de omgeving, geven zelden overlast en wat teveel is kan je weghalen. Grootste vijand van de stoeplantjes is de gemeente die met branders, hete luchtblazers en heetwatermonsters de plantjes naar het leven staan. Dit na klachten van ‘de cleane mens’ die via burgers en dorpsraden hun irritatie kenbaar maken. Stoeplantjes bestaan al sinds de tegelpaden zijn uitgevonden. De aandacht ervoor is recent. Sinds augustus 2021 vraagt Hortus Botanicus er aandacht voor via de wekelijkse nieuwsbrief Nature Today. Elke week wordt een stoeplantje uitgelicht en beschreven. Het zijn vaak gewone planten die overal voorkomen, maar waarvan de zaden tussen kieren van tegels vallen en daar ontkiemen. Het was hun plek voordat er tegels kwamen. Voorbeelden zijn muurpeper, stinkende gouwe, robertskruid, vijfvingerkruid, biggenkruid, paardenbloem, hertshoornweegbree enz. Elke plant heeft z’n eigen verhaal, een afbeelding, een tekening die door de jeugd ingekleurd kan worden. Inmiddels zijn we ruim een half jaar verder en hebben degenen die ze hebben verzameld en uitgeprint een mooie stapel algemene soorten. Het is nu het goede moment om met Botanisch Stoeperkrijten te starten. Een mooie bezigheid en het kan bijna altijd dichtbij huis.

Actiegroep vindt verboden gif op bloembollen. Op bloembollen zitten gemiddeld bijna zeven bestrijdingsmiddelen. Bij de teelt van de bollen worden zelfs middelen gebruikt die in Nederland (en heel Europa) verboden zijn. Het is vrijwel zeker dat de bloembollenteelt een belangrijke oorzaak is van de teruggang van insecten. Dat is de conclusie na onderzoek van PAN-NL, de Nederlandse tak van de internationale actiegroep Pesticide Action Network. PAN-NL kocht bij grote tuincentra en op internet bollen van tulpen, narcissen, krokussen en blauwe druifjes. Het is nu de tijd dat deze bollen in bloei staan of komen. Op blauwe druifjes van een tuincentrum troffen onderzoekers veertien verschillende middelen aan. Op het merendeel van de onderzochte bollen zat een anti-schimmelmiddel dat al sinds 2007 verboden is. Op narcisbollen werd een anti-onkruidmiddel gevonden dat in de EU altijd verboden was. Volgens PAN-NL is het gebruik van bestrijdingsmiddelen standaard in de bollenteelt. De oppervlakte waarop bollen biologisch worden geteeld is nog amper 1% van de totale oppervlakte. Het is zinvol om te vragen hoe biologisch onze bloembollen zijn die nu mooi in bloei staan. Van de gemeente krijgen we bollen om de biodiversiteit te vergroten. Maar zijn die wel zo gezond voor onze insecten? De vraag naar biologische bloembollen neemt snel toe, vraag erom als straks het plantseizoen aanbreekt. Als de vraag stijgt zal de biologische teelt snel groeien (*Bron: Vroege Vogels*).

Red bijen en boeren. Acties worden steeds vaker Europees gedeeld. Tot 1 oktober kon er een petitie worden ondertekend. Het resultaat van de actie: *save bees and farmers* leverde bijna een miljoen handtekeningen op. De petitie roept op om het gebruik van synthetische pesticiden uit te faseren, waardoor een leefbaar platteland ontstaat waar ook boeren een toekomst hebben. De petitie werd aangeboden aan het Europese Parlement. De biodiversiteit loopt in alle Europese landen een steeds groter gevaar. Daarom heeft de Europese Commissie in de Green Deal als doelstelling gesteld om het gebruik van synthetische middelen met 50% te verminderen. Dat is lang niet genoeg. Het Europees Burgerinitiatief stelt de volgende regels: (1) In 2030 moet het gebruik zo snel mogelijk tot 80% zijn verminderd; in 2035 moet de afbouw 100% zijn. (2) Habitats worden hersteld en in landbouwgebieden is herstel van biodiversiteit. (3) Boeren moeten ondersteund worden bij de transitie naar agro-ecologie. (4) Kleine, diverse en duurzame landbouwbedrijven moeten voldoende steun krijgen. (5) Biologische landbouw zal worden uitgebreid en onderzoek naar pesticide vrije landbouw, vrij van genetisch gemodificeerde gewassen zal worden ondersteund. (*Bronnen: Nature Today en Trouw*).

Bezig zijn met de natuur is sturen. *Werken op gevoel, observeren van signalen, gevoelens van de natuur vertalen in beeldvorm. Willen we de natuur begrijpen, dan moeten we onze zintuigen slijpen.*

Samenstelling: Hans van Dam. Verzending: janny@countrygazette.nl. Datum: 24 april 2022